

Kompenzace újmy na zdraví v širším kontextu

konference „Péče o zdraví zaměstnanců“

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

15. října 2015

JUDr. Eva Dandová

JUDr. Vít Samek

ČMKOS

nedílná součást bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Smysl péče o zaměstnance

vytváření bezpečných a zdraví neohrožujících pracovních podmínek

Poslání odborů

Odborové organizace mají právo vykonávat kontrolu nad stavem BOZP u jednotlivých zaměstnavatelů. Za tím účelem:

- prověřují, jak zaměstnavatel plní své povinnosti v oblasti BOZP a zda soustavně vytváří podmínky pro BOZP
- prověřují pracoviště a zařízení zaměstnavatelů
- prověřují, zda zaměstnavatel řádně vyšetřuje pracovní úrazy
- účastní se zjišťování příčin pracovních úrazů a nemocí z povolání
- účastní se jednání o otázkách BOZP

Souhrnná zpráva o vyhodnocení kontrolní činnosti OS sdružených v ČMKOS za rok 2014

Počet základních organizací	5 734
Počet zastupovaných zaměstnanců	1 521 962
Počet kontrol organizovaných ZO	2 704
Počet zjištěných závad u zaměstnavatele	10 010
Počet šetřených smrtelných úrazů	20
Počet šetřených ostatních úrazů	1 305

**Počet hlášených případů pracovní neschopnosti
pro pracovní úraz (na 100 pojištěnců)**

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	71 181	50 173	51 678	47 111	44 108	42 927
Ženy	18 992	14 188	14 977	13 492	13 000	12 509
Mladiství	129	81	44	71	110	91

Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	3 548 355	2 767 757	2 692 547	2 592 537	2 423 425	2 391 689
Ženy	953 508	774 429	767 278	741 352	685 600	702 436
Mladiství	2 868	1 760	1 544	1 511	2 718	1 942

Újma na zdraví

Novela zákoníku práce č. 205/2015 Sb., účinná od 1. 10 2015, v souvislosti s povinností zaměstnavatele nahradit škodu z titulu pracovních úrazů a nemocí z povolání rozlišuje (*v návaznosti na občanský zákoník*)

- majetkovou újmu – škodu vyjádřitelnou penězi
- nemajetkovou újmu

ČMKOS

Koncepční změna části jedenácté zákoníku práce
– Náhrada majetkové a nemajetkové újmy

Nově: Nařízení vlády o odškodňování a ztížení společenského uplatnění způsobeného pracovním úrazem a nemocí z povolání

Dříve: vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění

Újma na zdraví z titulu pracovních úrazů a nemocí z povolání

Pracovní úraz – pojem rozhodnutí NS sp. Zn. 4 Cz 86/61

„Pracovním úrazem se rozumí porušení zdraví, které bylo zaměstnanci způsobeno v přímé souvislosti s výkonem jeho zaměstnání nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů. Toto zevní působení, označované tako jako úrazový děj, je zpravidla takovou událostí, která vyvolá u postiženého subjektivní potíže, které mu nedovolují pokračovat v obvyklé práci nebo jen s určitými potížemi anebo jej dokonce z práce vyřazují.

O úrazový děj může jít i v případech náhlého poškození zdraví, které nastalo při náhlém vypětí sil, nezvyklém úsilí, kdy pracovní výkon přesahuje hranice obvyklé těžké práce, pro kterou však organismus pracovníka není přizpůsoben nebo na kterou svými schopnostmi nestačí. Existence určitého chorobného stavu, byť latentního nemůže vyloučit závěr, že mezi úrazovým dějem a jím vyvolaným následným stavem je přímá příčinná souvislost.“

ČMKOS

Újma na zdraví z titulu pracovních úrazů a nemocí z povolání

Krajský soud Plzeň 4 Co 172/61

„Pracovním úrazem je tělesné zranění zaměstnance, které nastalo nezávisle na jeho vůli, krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů. Pracovním úrazem však není jen tělesné zranění způsobené nenadálým zevním násilím, nýbrž vůbec porušení zdraví, k němuž došlo nezávisle na vůli poškozeného, jestliže toto porušení zdraví bylo způsobeno zevními vlivy, které svou povahou jsou krátkodobé, je-li zaměstnanec při práci, již není zvyklý a která je nepřiměřená jeho tělesným možnostem, nucen okamžitým, usilovným vzepětím sil překonávat vnější odpor a zvýšit tak náhle, neobvykle a nadměrně svou námahu. Tato tělesná námaha musí pak být příčinou následku, o jehož odškodnění se jedná. Přitom nemusí jít o jedinou příčinu úrazu, nýbrž stačí, když jde o jednu z příčin, avšak důležitou, podstatnou a značnou.“

Újma na zdraví

pracovní úraz

rozsudek NS ČR 21 Cdo 2507/2000

„Při řešení otázky, zda úraz, který utrpěl zaměstnanec, je v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů, soud posuzuje tuto souvislost z hlediska místního, časového a věcného, tedy zda taková souvislost je dána vzhledem ke vztahu činnosti, při níž došlo k úrazu, k plnění povinností, které pro zaměstnance vyplývají z pracovního poměru.“

ČMKOS

team-building

rozsudek NS ČR sp. Zn. 21 Cdo 5060/2007

„Pro závěr, zda poškození zdraví, které zaměstnanec utrpěl při některé z aktivit v rámci tzv. team-buildingu, může být považováno za pracovní úraz, není rozhodující formální označení tohoto kurzu týmové spolupráce v příslušných dokumentech, nýbrž vlastní obsahová náplň činnosti, při které zaměstnanec úraz utrpěl.“

Újma na zdraví z titulu pracovních úrazů a nemocí z povolání

Objektivní povaha povinnosti zaměstnavatele k náhradě škody S III., str. 83

„Odpovědnost organizace podle ustanovení § 187 ZP č. 65/1965 Sb. (dnes § 265 ZP) je odpovědnost vylučující jakoukoliv subjektivní kategorii v odpovědnostním právním vztahu, která by charakterizovala osobu odpovědného subjektu. **Organizace odpovídá tedy i za takové porušení svých povinností, k nimž došlo bez subjektivního zavinění jejich pracovníků.**“

ČMKOS

Obecná povinnost k náhradě škody na zdraví

Usnesení NS ČSR sp. zn. 3 Cz 22/71

„Jestliže se pracovník domáhá vůči organizaci náhrady škody na zdraví vzniklé tím, že organizace porušovala předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, přičemž nejde ani o pracovní úraz ani o nemoc z povolání, je třeba takový nárok posoudit podle ustanovení § 187 až § 189 ZP č. 65/1965 Sb. (dnes § 265, § 269 a § 275 ZP). **V takovém případě je třeba prokázat porušení právních povinností organizace, které mělo za následek vznik škody žalobce.**“

Újma na zdraví - shrnutí

- porušení právní povinností zaměstnavatele
- porušení předpisů BOZP - nejen otázka např. kouření na pracovišti
- porušení všech předpisů k zajištění bezpečného výkonu práce

ČMKOS

Zajištění bezpečného výkonu práce –

- souvisí se sladěním pracovního a rodinného života
- otázka rozvržení pracovní doby
- práce v noci

Úloha odborů

ČMKOS

- **využívat právo projednávat se zaměstnavateli opatření k vytváření podmínek pro zaměstnávání fyzických osob,** zejména mladistvých, osob pečujících o dítě mladší než 15 let a fyzických osob se zdravotním postižením, včetně podstatných náležitostí péče o zaměstnance, opatření ke zlepšení hygieny práce a pracovního prostředí, organizování sociálních, kulturních a tělovýchovných potřeb zaměstnanců
- **důsledně provádět kontrolu nad stavem BOZP** u zaměstnavatele
- **kolektivně vyjednávat** o všech opatřeních v oblasti BOZP a péče o zaměstnance

Děkuji za pozornost

Eva Dandová, právní a sociálně ekonomické oddělení ČMKOS
dandova.eva@cmkos.cz

Eva Dandová, právní a sociálně ekonomické oddělení ČMKOS
dandova.eva@cmkos.cz

